

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

21 januari 2009

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer **Bart Caron**, mevrouw **Laurence Libert**, de heer **Carl Decaluwe**
en mevrouw **Els Robeyns** –

**houdende wijziging van artikel 253 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992,
wat de onroerende voorheffing voor jeugdverenigingen, amateursport en cultureel werk
betreft**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Inleiding

Vandaag is er een groot gebrek aan sportinfrastructuur en aan lokalen voor cultuur- en jeugdverenigingen. Vele scholen die leegstaan na de lesuren, zouden ingeschakeld kunnen worden om het gebrek op te vangen. De onroerende voorheffing is echter een beperkende factor waardoor scholen niet zomaar hun infrastructuur kunnen en willen vrijstellen.

Ook bedrijven beschikken vaak over een eigen infrastructuur voor sport voor hun personeel. Die sportinfrastructuur blijft tijdens de kantooruren vaak ongebruikt; scholen en verenigingen zouden hier perfect een beroep op kunnen doen.

Men wil met dit voorstel uitvoering geven aan de resolutie van de heren Carl Decaluwe en André Van Nieuwerkerke, mevrouw Margriet Hermans en de heren Jo Vermeulen en Jan Roegiers betreffende het bevorderen van het co-gebruik van private sportinfrastructuur door openbare besturen (*Parl. St.* VI. Parl. 2003-04, nr. 2058).

2. Wettelijke bepalingen vandaag

Artikel 3, eerste lid, 5°, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten vermeldt onder de belastingen waarvan de opbrengst wordt toegewezen aan de gewesten, de onroerende voorheffing. Het Vlaamse Gewest kan de aanslagvoet van de onroerende voorheffing wijzigen en vrijstellingen verlenen voor de betaling van de onroerende voorheffing op het kadastraal inkomen¹. Daartoe moet wel een decreet in die zin uitgewerkt en goedgekeurd worden.

Artikel 253 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 1992) bepaalt de vrijstellingen van de onroerende voorheffing, door het gewest gesteld. In 1° van dit artikel wordt verder verwezen naar de vrijstellingen die limitatief opgesomd zijn in artikel 12, §1, WIB 1992. De vrijstellingen van dat laatste artikel en de interpretatie ervan door de fiscale administratie en de rechtspraak zijn van belang voor de

motivering van dit voorstel van decreet. Dit voorstel beoogt immers de vrijstelling voor de betaling van de onroerende voorheffing op het kadastraal inkomen in artikel 253 WIB 1992 uit te breiden tot onroerende goederen en delen van onroerende goederen die bestemd zijn voor activiteiten van de amateursport, de jeugdverenigingen en het cultureel werk.

Artikel 12, §1, WIB 1992 stelt het kadastraal inkomen van bepaalde onroerende goederen vrij van belasting voor een belastingplichtige of een bewoner zonder winst oogmerk die zijn gebouwen heeft bestemd voor bepaalde doeleinden, namelijk het openbaar uitoefenen van een eredienst of van de vrijzinnige morele dienstverlening, voor onderwijs, voor het vestigen van hospitalen, klinieken, dispensaria, rusthuizen, vakantiehuisen voor kinderen of gepensioneerden, of van andere soortgelijke weldadigheidsinstellingen. De controle om te beoordelen wie in aanmerking komt voor deze vrijstelling, geschiedt op twee niveaus. De Administratie van het Kadaster gaat ervan uit dat het kadastraal inkomen van het goed niet belastbaar is nadat gecontroleerd is of het onroerend goed effectief wordt gebruikt voor een van de bestemmingen, bedoeld in artikel 12 WIB 1992. De Administratie van de Directe Belastingen gaat na of bij die bestemming geen sprake is van een winstgevend doel².

De belastingvrijstelling in artikel 12, §1, WIB 1992 vormt een uitzondering op de in artikel 6 WIB 1992 geformuleerde algemene regel van belastbaarheid van de inkomsten van onroerende goederen en moet dan ook beperkend worden uitgelegd in die zin dat men zich moet houden aan de termen zelf van de wet³.

In de praktijk leidt die strikte interpretatie ertoe dat bijvoorbeeld scholen die hun infrastructuur voor andere doeleinden ter beschikking stellen dan alleen maar voor het verstrekken van onderwijs in beperkt geïnterpreteerde zin, hun vrijstelling van het kadastraal inkomen verliezen. Ook voor de ruimtelijke afbakening van de gebouwen is die strikte interpretatie van belang. Door het gebruik van de woorden 'onroerende goederen' of 'delen van onroerende goederen' heeft de wetgever de onderdelen die niet tot de gestelde doeleinden worden gebruikt, van de vrijstelling willen uitsluiten. Daaruit mag a fortiori worden besloten dat de wetgever eveneens de onroerende

¹ Arbitragehof, arrest nr. 78/93 van 9 november 1993, B.S. 15 december 1993

² Verslag van de heer Moens, Wetsvoorstel tot opheffing voor de niet-confessionele gemeenschap, 20 december 1995, Senaat, I – 20/3

³ 'Commentaar bij het Wetboek Inkomstenbelastingen 1992', nr. 253/16

goederen of delen van onroerende goederen, die hetzif tezeldertijd, hetzif afwisselend tot de gestelde en tot andere doeleinden worden gebruikt, heeft willen weren⁴. Dat betekent dat de scholen die zelfs maar tijdelijk of gedeeltelijk hun infrastructuur buiten de strikte onderwijscontext ter beschikking stellen, de vrijstelling verliezen. Op die manier worden scholen ontmoedigd hun sportinfrastructuur te laten gebruiken voor amateursport of hun ruime lokalen ten dienste te stellen van plaatselijke jeugd-, cultuur- of amateursportverenigingen die geen activiteiten in de zin van artikel 12, §1, WIB 1992 uitoefenen. Ook de rechtspraak is van oordeel dat de vrijstellingsregeling niet kan worden toegekend indien een onroerend goed ook voor andere doeleinden wordt gebruikt dan voor die doeleinden die limitatief in de wet zijn opgesomd⁵.

Door het voordeel van de bepaling toe te kennen aan schoolgebouwen en aan vakantiehuzen voor kinderen, heeft de (federale) wetgever nochtans duidelijk zijn bereidheid getoond om aan voorzieningen voor de jeugd impulsen te geven. Ruimte en mogelijkheden voor de jeugd en steun aan de jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen, moeten in onze samenleving meer dan ooit voorrang krijgen. Vanuit die invalshoek strekt dit voorstel ertoe het recht van vrijstelling van het kadastraal inkomen uit te breiden tot de gebouwen die door de eigenaar zonder winstoogmerk ter beschikking worden gesteld aan activiteiten voor jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen.

De gemeente kan hier optreden als tussenfiguur, wat in de praktijk vaak het geval is.

Het zijn immers de genoemde verenigingen die kampen met onoverkomelijke problemen om voor hun activiteiten de nodige lokalen en pleinen ter beschikking te krijgen. Vooral de jeugdverenigingen en de kleine verenigingen genieten niet meer de vrijheid om onverschillig waar hun activiteiten te ontplooiën. Terwijl vroeger de straat of de naburige wei ongevraagd ingepalmd kon worden, is nu ruimte- en infrastructuurgebrek één van de grootste problemen waarmee die verenigingen te kampen hebben. Het is immers onmiskenbaar een maatschappelijke realiteit dat jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen meestal organisaties zijn die geen enkel winstbejag nastreven, een belangrijke maatschappelijke functie vervullen en bij hun werking meer en meer gebukt gaan onder

financiële lasten en praktische infrastructuurproblemen.

De belasting op onroerende goederen is meestal een groot struikelblok en vormt voor de eigenaar vaak de reden om zijn infrastructuur niet (langer) open te stellen voor initiatieven uit de bovengenoemde betrokken sectoren. Enerzijds is de eigenaar niet bereid belasting te betalen als zijn gebouw niet langer rendeert door het kosteloos ter beschikking te stellen, anderzijds kan een eigenaar zijn bereidheid om een gebouw gratis aan te bieden, koppelen aan de voorwaarde dat wie het gebouw wil gebruiken, de onroerende voorheffing moet betalen (ook al is dit verboden). Dit is voor jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen doorgaans financieel niet haalbaar. Door de belastingvrijstelling uit te breiden naar deze verenigingen, zullen niet alleen de privé-eigenaars aangemoedigd worden hun infrastructuur kosteloos open te stellen, ook zullen de lokalen en sportinfrastructuur ('delen van onroerend goed') van de scholen en gebouwen die reeds onder de toepassing van artikel 12, §1, WIB 1992 vallen, benut kunnen worden door jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen zonder dat de scholen enzovoort het voordeel van dit artikel verliezen. Bedrijven die hun sportterreinen kosteloos ter beschikking stellen van deze verenigingen, kunnen dan ook van de vrijstelling genieten.

Vandaag worden al bepaalde jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen onder de toepassing van artikel 12, §1, WIB 1992 geïnterpreteerd. De instellingen die kunnen genieten van het belastingvoordeel, doen dit meestal op basis van de interpretatie van het begrip 'onderwijs'⁶. Het probleem doet zich dus niet voor, zoals sommigen menen, bij de interpretatie van de term 'soortgelijke weldadigheidsinstellingen' in de bewuste opsomming. Zo worden bijvoorbeeld verplegingsinrichtingen, weeshuizen, kinderbewaarplaatsen, de lokalen voor consultatie voor kinderen, centra voor medisch schooltoezicht, krankzinnigen-gestichten, verbeteringshuizen enzovoort onder dit begrip geïnterpreteerd⁷. Dat zijn instellingen die zich situeren in de welzijnssector en niet in de jeugd-, cultuur- of amateursportsector.

Op basis van de interpretatie van het begrip 'onderwijs' kunnen bijvoorbeeld sommige jeugdbewegingen en de amateurvoetbalclubs⁸ in aanmerking komen voor de vrijstelling, weliswaar op voorwaarde van

⁴ 'Commentaar bij het Wetboek Inkomstenbelastingen 1992', nr. 253/23

⁵ Antwerpen, 26 juni 2001, F.J.F., 2001, 583; Fisc. Koer., 2001, 392, NOOT Kiekens, A.

⁶ 'Commentaar bij het Wetboek Inkomstenbelastingen 1992', nr. 253/36-37

⁷ 'Commentaar bij het Wetboek Inkomstenbelastingen 1992', nr. 253/54

het ontbreken van winsttoegmerk, terwijl andere amateursportclubs of andere jeugdverenigingen dan die specifieke jeugdbewegingen niet als vallend onder de toepassing van artikel 12, §1, WIB 1992 worden geïnterpreteerd. Wat de onroerende goederen van jeugdbewegingen betreft, werd op verzoek van de Nationale dienst voor de Jeugd, afhangende van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur, door de Administratie van Directe Belastingen en van het Kadaster de mogelijkheid onderzocht om de vrijstelling toe te passen. Daarop werd beslist dat, voor zover aan de voorwaarde betreffende de afwezigheid van een winsttoegmerk is voldaan, zeker de activiteiten van de betrokken organisaties te aanvaarden als de vervulling van een opdracht die erin bestaat onderricht te verstrekken of, minstens, als een met een bijzondere vorm van onderwijs gelijk te stellen intellectuele en morele opleiding. Dat is in het bijzonder het geval wanneer er in die organisaties, onder leiding van opvoeders of monitoren en ten gunste van kinderen en jongeren van minder dan 25 jaar, opvoedkundige activiteiten worden ontplooid die buiten het kader van de schoolse vorming of van de beroepsscholing van die kinderen en jongeren vallen. De door die specifieke jeugdbewegingen gebruikte onroerende goederen kunnen bijgevolg, onder deze voorwaarden, in aanmerking komen voor de in artikel 12, §1, WIB 1992 bedoelde vrijstelling⁹.

Andere organisaties en instellingen uit de sociaal-culturele sector zijn echter door de relatief talrijke rechtspraak in verband met dit onderwerp geweerd uit het toepassingsgebied van de vrijstelling en worden dus niet als ‘onderwijs’ beschouwd¹⁰. Daarbij heeft de limitatieve lijst van artikel 12, §1, WIB 1992 en de interpretatie van het begrip ‘onderwijs’ tot gevolg dat indien een organisatie uit de jeugd-, cultuur- en amateursportsector in aanmerking wil komen voor een vrijstelling, dit geval per geval moet worden nagegaan.

3. Nieuw voorstel

De indiener meent, samen met de sociaal-culturele sector, dat de opsomming in artikel 12, §1, WIB 1992 en dus ook indirect artikel 253 WIB 1992 onvol-

⁸ Luik, 18 maart 1998, Act. Fisc. 1998, afl. 14, 3

⁹ Vr. en Antw., Kamer, 12 januari 1998, nr. 127, p. 17585-17587

¹⁰ Vr. en Antw., Senaat, 6 januari 1998, nr. 1-63; Vr. en Antw., Kamer, 19 september 1997, nr. 311, p. 3234; Cass., 11 oktober 1996, Bull. Bel., 447, p. 2114.; Antwerpen, 2 september, 1997, F.J.F., 1997, 569

doende duidelijkheid biedt over de vraag of bepaalde onroerende goederen van sociaal-culturele organisaties al dan niet in aanmerking komen voor een vrijstelling. Dat kan leiden tot omstreden beslissingen. Het voorstel beoogt dan ook om de activiteiten van alle jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen expliciet op te nemen in de lijst van de vrijstellingen van artikel 253 WIB 1992. Een eventuele wijziging van (de interpretatie van) artikel 12, §1, WIB 1992 komt immers toe aan de federale overheid. Deze nieuwe vrijstelling door het Vlaamse Gewest is niet enkel geïnspireerd door het feit dat door de interpretatie van ‘onderwijs’ zoals hierboven beschreven enkele verenigingen uit het jeugdwerk en amateursport al tot het toepassingsgebied van dit belastingvoordeel behoren en dat deze casuïstiek voor onduidelijkheid zorgt en arbitrair overkomt, maar bovenal door het feit dat de indiener meent dat de context waarin deze beoogde verenigingen hun activiteiten moeten ontplooiën, het rechtvaardigt dat ze opgenomen worden in het toepassingsgebied van artikel 253 WIB 1992. De financiële druk en het alsmaar groter wordende gebrek aan ruimte, eigen aan de werking van die kleine verenigingen met meestal jonge deelnemers, maken dat de vrijheid, die essentieel is voor hun ontplooiing, meer en meer wordt beknot. Men wil op deze manier ook bedrijven aanmoedigen om hun infrastructuur open te stellen voor cultuur-, jeugd- en sportverenigingen.

Het toekennen van dit belastingvoordeel door de uitbreiding van de vrijstelling voor activiteiten van jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen, houdt bepaalde risico's van misbruik in. Men moet kunnen vermijden dat eigenaars van een onroerend goed hun goed ter beschikking stellen van de beoogde verenigingen op zo'n beperkte wijze dat de beschikkingstelling er louter op gericht is het belastingvoordeel te genieten. De terbeschikkingstelling van het goed voor activiteiten waarvan in dit voorstel sprake is, moet dan ook van dien aard zijn dat het vooral dient ter ondersteuning van de betrokken vereniging. De vrijstelling moet in verhouding zijn tot de waarde van de ontlasting of ondersteuning van jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen.

Het is niet nodig jeugd-, cultuur- en amateursportverenigingen verder te definiëren. Men zou bij de beoordeling door de administratie kunnen terugvallen op het al dan niet erkend en gesubsidieerd worden door de diverse overheden maar dat leidt alleen maar tot verwarring. Voor de andere in artikel 12, §1, WIB 1992 vermelde instellingen geldt de erkenning en/of subsidiëring immers niet als criterium om de vrijstel-

ling te verlenen. Daarbij is het voor de fiscale administratie niet evident om weet te krijgen van de grote verscheidenheid van erkennings- en subsidieregelingen op alle overheidsniveaus. Om de moeilijke discussie betreffende de scheiding tussen amateursport en professionele sportbeoefening te vermijden, wordt ervoor geopteerd de definiëring van amateursport uit de btw-wetgeving over te nemen¹¹.

Bart CARON

Laurence LIBERT

Carl DECALUWE

Els ROBEYNS

¹¹ Artikel 44, §2, 3°, Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, 3 juli 1969, B.S. 17 juli 1969

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Aan artikel 253, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, vervangen bij de wet van 6 juli 1994, gewijzigd bij de wet van 22 december 1998 en bij de decreten van 22 december 1993, 19 december 1997, 18 mei 1999, 20 december 2002 en 23 mei 2008, wordt een punt 9° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“9° van de onroerende goederen of delen van onroerende goederen die een belastingplichtige of een bewoner zonder winstoogmerk heeft bestemd voor het uitoefenen van activiteiten:

- a) verstrekt door sportinrichtingen en inrichtingen voor lichamelijke opvoeding aan personen die er aan lichamelijke ontwikkeling of aan sport doen, wanneer die inrichtingen instellingen zijn die geen winstoogmerk hebben;
- b) van jeugdverenigingen;
- c) van cultuurverenigingen.”.

Artikel 3

Dit decreet treedt in werking met ingang van het aanslagjaar 2009.

Bart CARON

Laurence LIBERT

Carl DECALUWE

Els ROBEYNS
